

ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС

МЕТОДИЧНА ІНФОРМАЦІЯ

Андрій ЄЛЬКІН,

учитель-методист,
педагог-організатор Запорізького НВК № 19,
засновник дитячо-юнацької екологічної
громадської організації
«Республіка Мрія»

Ідентифікаційне вікно:

Підсистема —
Вид інформації —
Вид документа —
Шифр документа —

Важливість екологічної освіти сьогодні незаперечна. У всьому світі велику еколого-просвітницьку роботу провадять організації «зелених», товариства з охорони природи, серед них такі відомі, як «Грінпіс» та ін. Не бракує екологічних організацій і в Україні. До їх природоохоронної та просвітницької діяльності активно долучаються педагогічні колективи та дитячі об'єднання школярів.

Як ми інтегруємось у всеукраїнську мережу «МАМА-86»

2013–2014 навчальний рік для колективу Запорізького навчально-виховного комплексу № 19 (ЗНВК № 19) ознаменувався важливою подією. Школа, яка, починаючи з 2002 року, створювала та розвивала громадське об'єднання своїх учнів — Дитячо-юнацьку екологічну громадську організацію «Республіка Мрія»¹ — юри-

Довідково

- 1990 року молоді мами з університетською освітою, стурбовані впливом наслідків Чорнобильської катастрофи на здоров'я, об'єдналися, щоб захистити інтереси власних дітей, створивши в 1991 році Київську міську громадську організацію «МАМА-86-Київ».
- З 2001 року «МАМА-86» — Всеукраїнське екологічне громадське об'єднання. Нині до складу організації (з центральним офісом у Києві) входять 17 самостійних об'єднань у різних регіонах України: в Артемівську, Києві, Київській області, Миколаєві, Ніжині, Новій Каховці, Одесі, Полтаві, Севастополі, Феодосії, Харкові та Яремчі.
- Мета діяльності — екологізація політики та практики в Україні для переходу до суспільства сталого розвитку — такого, яке не шкодить нинішнім поколінням і залишає дітям у спадок світ, в якому можна безпечно існувати.
- Місія — зміцнення ролі жінок-матерів у просвітництві суспільства, вплив на прийняття урядових рішень для покращення стандартів життя громадян.

(За матеріалами сайту: <http://www.mama-86.org.ua/>)

дично оформила взаємини з однією з найстаріших і найавторитетніших в Україні громадських організацій природоохоронного спрямування — ВЕГО «МАМА-86». Ідеться про отримання статусу асоційованого члена всеукраїнської мережі «МАМА-86». Відтепер у громадян «Мрії» з'явилися по-справжньому професійні вчителі-екологи — громадські діячі, які вже понад 20 років здійснюють системну роботу з захисту природи України. І як же це важливо, коли підрастає покоління у своїх устремліннях спирається на наставників, вогнища активної дії яких

¹ Детальніше про це читайте у статті: Єлькін, А. Медіаосвітній проект «Вісник Мрії — новий формат» як засіб формування екологічної культури школярів / Андрій Єлькін, Ганна Тандура // Шк. бібл.-інформ. центр. — 2013. — № 4. — С. 98–104.

сьогодні мають місце та підтверджують свою ефективність у дев'ятнадцяти областях незалежної України.

Насправді цілі Дитячо-юнацької екологічної громадської організації «Республіка Мрія» і ВЕГО «МАМА-86» збігаються тільки щодо ідеологічних питань. Якщо ВЕГО «МАМА-86» працює задля створення в Україні умов для переходу до сталого розвитку, тобто такого розвитку, який задовольняє потреби нинішнього покоління при збереженні природних ресурсів і безпечного довкілля для майбутніх поколінь, то наше дитяче об'єднання зосереджує свою діяльність на просвітницьких заходах, які спрямовані на усвідомлення громадянами «Мрії», їх батьками, громадськістю та населенням усіх переваг концепції сталого розвитку для України.

Серед пріоритетів ВЕГО «МАМА-86» — аналіз політики та адвокаційна робота, інформаційно-просвітницька діяльність та впровадження сталих інженерних рішень, спрямованих на вирішення конкретних проблем і створення позитивних прикладів екологізації політики та практики (включаючи питання сталої енергетики й сталого споживання та виробництва), забезпечення доступу до безпечної води та водних ресурсів, безпечне поводження з відходами й хімічними речовинами. Натомість завданням «Республіки Мрія» передусім є засвоєння сутності інноваційних технологій і ознайомлення з сучасними теоріями та практиками, які дозволяють людям безпечно взаємодіяти з навколишнім середовищем.

Якщо «МАМА-86» робить особливий наголос на впровадженні принципів належного врядування, на забезпеченні ефективної участі громадськості в прийнятті рішень і зміцненні спроможності громадянського суспільства відігравати активну роль у публічній політиці, то «Республіка Мрія» в цьому сенсі намагається підготувати гідну зміну нашим материнським партнерам.

Тренінгова екологічна школа для педагогів

Скільки важливих для українського суспільства проектів уже реалізували центральний і регіональні підрозділи ВЕГО «МАМА-86», важко перерахувати. З 2011 року за підтримки SIDA впроваджується програма інституційного розвитку, спрямована на посилення спроможності організації досягати своїх стратегічних цілей. Зокрема, для нас були важливими заходи, які організувала ВЕГО «МАМА-86» у Запоріжжі для педагогів ЗНВК № 19 у цьому напрямі. Це ознайомлювальна зустріч представників центрального офісу з учителями школи-комплексу (керівниками екологічних просвітницьких і природоохоронних проектів) та триденна інтеграційно-навчальна школа для педагогів, яка відбулася з 20 по 22 грудня 2013 року в готелі «Театральний» міста Запоріжжя.

Зоряна Міщук, виконавчий директор ВЕГО «МАМА-86», Роман Шутов, менеджер з інституційного розвитку ВЕГО «МАМА-86», піднімали питання розвитку громадянського суспільства, роботи в донорському середовищі та основ проектного менеджменту. Великий інтерес слухачів викликали питання планування проектної діяльності, визначення ресурсів, бюджету проекту та фандрайзингу. Адже всі слухачі в рамках власних природоохоронних

ініціатив і екологічної просвітницької діяльності вже реалізовували проекти і при цьому відчували дефіцит необхідних компетенцій.

Слухачі-педагоги дізналися про вимоги організацій-грантодавців щодо визначення мети, формулювання завдань і структурування проектної пропозиції, про особливості опису центральної проблеми (що варто писати, а чого потрібно уникати). Крім того, практична частина тренінгу передбачала виконання учасниками вправ із побудови робочого плану, визначення очікуваних результатів і їх життєздатності.

Усі слухачі інтеграційно-навчальної школи отримали сертифікати учасників тренінгу Всеукраїнської екологічної громадської організації «МАМА-86». Крім того, педагоги та юні екологи «Мрії» дізналися про безліч екологічних проектів, які за підтримки міжнародних інституцій реалізує ВЕГО «МАМА-86».

Наприклад, уже набула впровадження природоохоронна програма «Викидай правильно!», яка передбачала створення першої в Україні комплексної системи збору та утилізації відпрацьованих акумуляторів і батарейок. ВЕГО «МАМА-86» спільно з Міністерством екології та природних ресурсів України й компанією «МТС Україна» закликали всіх викидати відпрацьовані батарейки у спеціально встановлені для цього контейнери. «Жодна батарейка з цих контейнерів не забруднить довкілля та не завдасть шкоди нашій природі й нашому здоров'ю», — стверджують громадські активісти. Передбачається, що всі зібрані відходи будуть утилізовані належним чином відповідно до європейських екологічних стандартів і вимог.

З огляду на це у ЗНВК № 19 було прийнято рішення приєднатися до інформаційно-просвітницької кампанії, яку проводить ВЕГО «МАМА-86», за двома напрямками діяльності. По-перше, була проведена кампанія з інформування школярів і їхніх батьків про акцію компанії «МТС Україна» «Викидай правильно», учні ЗНВК № 19 через власні ЗМІ запросили залучитися до акції усіх школярів міста Запоріжжя. На території школи були встановлені скриньки для збору відпрацьованих батарейок з метою їхньої подальшої утилізації. По-друге, педагогами школи-комплексу розробляється та у найближчий час буде завершено створення збірки авторських планів проспектів і планів-конспектів уроків та виховних годин про небезпеку електронних токсичних відходів, про екологічно дружню поведінку щодо збирання та забезпечення утилізації таких відходів.

Просвітницький проект «Екологія в тарілці»

Не менш значущим у поточному році став проект «Екологія в тарілці». Збірку авторських розробок із теми «Яким має бути стале харчування» створили класні керівники ЗНВК № 19 для використання педагогами загальноосвітніх навчальних закладів України. До збірки увійшли авторські розробки тематичних класних годин, метою яких є формування екологічно збалансованих поглядів учнів щодо безпечного та корисного для здоров'я людини харчування.

Автори збірки — педагоги-практики, керівники підрозділів Дитячо-юнацької екологічної громадської організації «Республіка

Мрія» — використали найцікавіші ресурси Всесвітньої мережі, власний педагогічний досвід і запропонували різні підходи до організації виховного та просвітницького процесів з цієї проблематики. Розробки класних годин успішно апробовані на базі ЗНВК № 19 у рамках Тижня екологічного споживача – 2013 «Екологія в тарілці».

Підготовка збірки стала складовою програми 10-го сезону медіаосвітнього проекту «Вісник Мрії – Новий Формат», яка передбачала тиражування книжки в паперовому форматі та забезпечення доступу до її PDF-версії в інтернеті. До речі, соціальним партнером 10-го сезону медіаосвітнього проекту «ВМ-НФ» виступило промислове підприємство ОАО «Запоріжсталь», підтверджуючи ефективність навчання наших представників з питань взаємодії з донорським середовищем у ході тренінгової школи ВЕГО «МАМА-86».

Див. додаток 1

Збірку авторських розробок з теми «Яким має бути стале харчування» наведено на компакт-диску

У подальшому ми плануємо більш детально вивчити комплексну діяльність наших партнерів у питаннях європейської інтеграції. Адже «МАМА-86» є активною учасницею Форуму громадянського суспільства Східного партнерства — об'єднання проєвропейських громадських організацій 6-ти країн-партнерів — і, зокрема, Національної платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства. Організація здійснює регулярний моніторинг і оцінку євроінтеграційних реформ у країнах Східного партнерства в екологічній сфері, зокрема щодо належного екологічного врядування, а також упродовж 3-х років координує підготовку блоку з питань навколишнього середовища та сталого розвитку Індексу європейської інтеграції країн Східного партнерства.

На прикладі «МАМА-86», яка регулярно бере участь у міжнародних політичних процесах, зокрема в рамках механізмів консультацій з основними групами ООН, важливо показати громадянам «Мрії» зразки ефективної діяльності громадської організації на міжнародному рівні. Адже наші нові партнери є єдиною українською неурядовою організацією зі статусом асоційованої з Відділом публічної інформації ООН. На наш погляд, починаючи зі шкільного віку, дуже важливо пояснювати, що це означає для вирішення нагальних екологічних проблем, упродовж багатьох років відстежувати процес просування політики сталого розвитку на міжнародному рівні, проводити дослідження, організовувати дискусійні заходи та тренінги для підвищення спроможності реалізації політики сталого розвитку, як на регіональному, так і на національному рівні.

Якщо говорити про ефективну сучасну систему екологічної освіти та виховання підростаючого покоління, то ці перші кроки на шляху співпраці з лідерською всеукраїнською неурядовою організацією, на наш погляд, є тим, що насправді потрібно робити в сучасних умовах для формування відповідального та компетентного громадянина оновленої та європейсько спрямованої України.